

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2324/06

בפני: כבוד השופט א' א' לוי
כבוד השופטת מ' נאור
כבוד השופט א' רובינשטיין

העותרים: 1. _____ קנאם
2. _____ קנאם
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

נגד

המשיב: מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ג בניסן התשס"ח (28. 4.2008)

בשם העותרים: עו"ד עידו בלום; עו"ד עביר ג'ובראן

בשם המשיב: עו"ד גלעד שירמן

פסק-דין

השופטת מ' נאור:

העותר 1, יליד 13.8.1989 נולד בירדן לאב (העותר 2) הרשום במרשם האוכלוסין הפלסטיני ולאם תושבת ירדן. העותר 2 ואשתו נישאו בשנת 1987. העותר 1 הוא הבן הבכור ויש לו אחים צעירים ממנו. המשפחה מתגוררת כל השנים בירדן. העותר 2 שהה באזור, כשנתיים לאחר חתימת הסכם הביניים בין ישראל והרשות הפלסטינית בשנת 1995.

עניינה של עתירה זו בבקשת העותרים כי המשיב ייתן לעותר 1 רישיון ביקור לאזור יהודה והשומרון לשם רישומו במרשם האוכלוסין הפלסטיני, עוד מבקש העותר 1 להורות למשיב לנמק מדוע לא יכבד את רישומו של העותר 1 במרשם על ידי הרשות

הפלסטינית לפי סעיף 28 (12) לנספח השלישי להסכם הביניים בין ישראל לרשות הפלסטינית.

העותר 1 הוא, כאמור, יליד 1989 והוא נולד בירדן. בעת לידתו של העותר 1 הוא לא היה זכאי להירשם במרשם האוכלוסין באזור, על פי ההוראות שהיו אז בתוקף, כיוון שרק אחד מהוריו היה תושב האזור.

בינואר '95 נפתחה הדרך בפני אביו של העותר 1 לרשום אותו על פי שינוי שנעשה בצו הרלבנטי. זמן קצר אחר כך, עם חתימת הסכם הביניים, נקבע בסעיף 28 (12) לנספח האזרחי של ההסכם:

”28 (12). הצד הפלסטיני יהיה רשאי לרשום במרשם האוכלוסין את כל האנשים שנולדו בחוץ לארץ או בגדה המערבית וברצועת עזה, אם גילם למטה מ-16 שנים ואחד מהוריהם הוא תושב של הגדה המערבית ורצועת עזה.”

לאחר הסכם הביניים, לשם רישום קטין במרשם האוכלוסין, כאמור נדרשו שני תנאים, האחד שאחד מהורי הקטין הוא תושב האזור; השני שהקטין הוא מתחת לגיל 16. העותר 1 היה בשנת 1995 כבן 6. על פי הדין שהיה קיים באזור עוד לפני הסכם הביניים היתה דרישה לנוכחות פיזית של הקטין בעת הרישום. דרישה זו, כך מסביר המשיב, נועדה לאפשר ודאות מלאה ברישום ולצמצם חשש לרישום כוזב של תושבים הנמצאים באזור ומבקשים, דרך הרישום, להקנות מעמד למי שאינו זכאי לכך. הדרישה של נוכחות פיזית נותרה בעינה, בהסכמת הצד הפלסטיני, גם לאחר הסכם הביניים. לעותר 1, מלאו 16 שנים ביום 13.8.2005. לא היתה שום פניה בעניינו בנושא ביקור לצורך רישום או רישום עד ה-19.12.2005, עת נעשתה הפניה הראשונה באמצעות העותרת 3. העותר 1 היה בן 16 ו-4 חודשים בעת הפניה הראשונה, ועל כן החמיץ את השעה לבקש רישום על פי סעיף 28(12) הנזכר.

ואולם העותרת 3 טענה בפנייתה למשיב, והיא טוענת גם לפנינו כי בין שנת 2000 ועד 6.9.2005 היתה מדיניות של "הקפאה" ולא ניתן היה לבקש רישיונות ביקור לאזור, לרבות רישיונות ביקור לילדים מתחת לגיל 16 הנמצאים בחו"ל שביקשו להירשם במרשם האוכלוסין הפלסטיני בשטחים. ביום 6.9.2005 שונתה המדיניות והוחלט להעניק רישיונות ביקור לילדים עד גיל 16 הנמצאים בחו"ל, המבקשים להירשם במרשם האוכלוסין. אחיו של העותר 1 הצעירים ממנו, שהיו בני פחות מ-16 הגישו בקשות ונרשמו כבר במרשם הפלסטיני. העותר 1 לא יכול היה לעשות כן כיוון

שכבר עבר את הגיל הקובע. העותרים טוענים כי לולא "ההקפאה" בטיפול ברישיונות הביקור למשך 5 שנים יכול היה העותר 1 להיכנס לאזור ולהירשם במרשם עוד לפני שהגיע לגיל 16. על כן, כך הטענה, אין המשיב זכאי להסתמך על "ההקפאה", ועליו לאפשר את הרישום למרות שהעותר 1 עבר את הגיל הקובע.

המשיב מתנגד למבוקש בעתירה. המשיב מצביע על כך שהעותר 2 לא רשם את ילדיו משך שנים ארוכות לפני שנוצרה "ההקפאה", שנים בהן היה יכול לעשות כן ללא קושי. מרכז החיים של כל המשפחה היה במהלך כל השנים בירדן. העותר 1 נולד בירדן ושם גר כל חייו. המשיב טוען כי "ההקפאה" אושרה בפסיקתו של בית משפט זה.

המשיב מאשר כי אכן היו כמה מקרים חריגים שבחלק מהם נמנע מעותרים באופן אובייקטיבי, כטענת העותרת 3, להגיש בקשה דרך הרישום הפלסטיני לרישיון ביקור בטרם הגיעו הקטינים לגיל 16, והיו מקרים אחרים בהם היה עיכוב בטיפול בבקשה לרישיון ביקור בצד הישראלי. במקרים חריגים אלה אכן אפשר המשיב לבקש רישיון ביקור לצורך רישום גם אחרי גיל 16. ואולם במקרה שלפנינו לא היה כל עיכוב מן הצד הישראלי והבקשה בעניינו של העותר הוגשה אחרי גיל 16.

שקלנו את טענות הצדדים ולא נוכל לסייע לעותר 1 להירשם במרשם באזור במסגרת סעיף 28 (12) הנזכר. אכן מאז ארועי ספטמבר 2000 חל נתק במערכת היחסים שבין ישראל והרשות הפלסטינית, ומאז ידעה מערכת היחסים עליות ומורדות. סוגיות ניתוק הקשר בין הרשות הפלסטינית והצד הישראלי בכל הנוגע להנפקת רישיונות כניסה לאזור נדונה בשורה ארוכה של עתירות (ראו, למשל בג"צ 7384/06 אלהינדי נ' המפקד הצבאי-אזור יהודה ושומרון (לא פורסם, 25.10.2006) והאסמכתאות המפורטות בו). בית משפט זה נמנע פעם אחר פעם, מלהתערב בהחלטות המשיב בעניין זה. אכן, כטענת העותרים, פסקי הדין שמזכירה המדינה (ואחרים) עסקו בסוגיה הכללית של מתן רישיונות ביקור ולא בהקשר הספציפי של קטינים המבקשים להירשם, אך כוחם של אותם פסקי דין יפה גם לעניין זה. בספטמבר 2005 חלה הקלה במדיניות "ההקפאה", כתוצאה ממהלכים מדיניים.

הסכם הביניים הוא פרי פשרה בין אינטרסים שונים של ישראל ושל הרשות הפלסטינית. ההסכם הגביל את הגיל להגשת בקשה במסגרת סעיף 28 (12) לגיל 16, והעותר 1 אינו עונה על קריטריון זה. היעדרות לעותר משמעותה היא, למעשה התעלמות מדרישת הגיל המופיעה בהסכם לגבי כל מי שבספטמבר 2005 כבר היה בן 16. ועוד: העותר 2 לא פנה בבקשה (או בעתירה) בטרם הגיע העותר 1 לגיל 16.

המדינה רומזת בתשובתה כי אפשר ותהיה אפשרות בעתיד לרישום של העותר
 1 במסגרת אחרת, מסגרת של איחוד משפחות והכל במסגרת הקלות הנעשות לעיתים
 כמחווה מדינית. לאחרונה העביר הצד הפלסטיני לישראל רשימות שכללו 12,000
 בקשות לאיחוד משפחות. בדיקה העלתה כי בענייננו של העותר 1 לא הוגשה בקשה
 במסגרת זו. ייתכן ובשעת כושר מדינית זו או אחרת תפתח הדרך גם לעותר 1 להירשם
 כתושב, אך לא במסגרת סעיף 28 (12) הנזכר.

אכן, כתוצאה מהמצב המדיני באזור – נגרם סבל לפרטים. מצבם של העותרים
 שמרכז חייהם הוא בירדן אולי דווקא טוב ממצבם של אחרים, מכל מקום מצוקתם של
 העותרים אינה שונה ממצוקתם של אחרים במצב המדיני הנוכחי, ולא נוכל לסייע להם.

העתירה נדחית בלא צו להוצאות.

ש ו פ ט ת

השופט א' א' לוי:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' רובינשטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת מ' נאור.

ניתן היום, ב' באייר, תשס"ח (7.5.2008).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט